

ordninger eller beslutninger på nye områder, forudsætter derfor anvendelse af grundlovens § 20.

Efter artikel 189 er direktiver bindende for enhver medlemsstat, som de rettes til, med hensyn til det tilsigtede mål, men overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen.

Direktiver kan dog efter EF-Domstolens praksis være umiddelbart anvendelige i den forstand, at de kan tillægge borgerne rettigheder, som kan gøres gældende umiddelbart over for de nationale myndigheder. Domstolen har således fastslået, at borgerne, såfremt medlemsstaterne har oversiddet fristen for gennemførelse af et direktiv eller gennemført direktivet ukorrekt, kan støtte ret over for medlemsstaternes myndigheder på de bestemmelser i direktivet, som er egnede til anvendelse ved nationale domstole, jf. herom nærmere Claus Gulmann og Karsten Hagel-Sørensen, EU-ret (3. udg., 1995), side 170 ff., med henvisninger til retspraksis.

Noget tilsvarende gælder for aftaler, som EF indgår med tredjelande eller med andre internationale organisationer. Også sådanne retsakter kan efter EF-Domstolens praksis være umiddelbart anvendelige i medlemsstaterne og således f.eks. give borgerne rettigheder, som kan påberåbes over for nationale myndigheder, jf. nærmere Claus Gulmann og Karsten Hagel-Sørensen, a.st., side 180 ff., med henvisninger til retspraksis.

Bl.a. af disse grunde forudsætter dansk tilslutning til en traktat eller traktatændring, som giver EF hjemmel til på nye områder at udstede direktiver eller indgå aftaler med tredjelande m.v., anvendelse af grundlovens § 20. Om EFs kompetence til at indgå aftaler henvises endvidere til pkt. d) nedenfor.

Også bestemmelser i EF-Traktaten kan være umiddelbart anvendelige, jf. Claus Gulmann og Karsten Hagel-Sørensen, a.st., side 177.

Umiddelbart anvendelige traktatbestemmelser rejser dog ikke i almindelighed spørgsmål om anvendelse af grundlovens § 20. Det skyldes, at bestemmelserne vil være sat i kraft ved lov, jf. således § 3, stk. 1, i lov nr. 447 af 11. oktober 1972 med senere ændringer om Danmarks tiltrædelse af De Europæiske Fællesskaber. Ifølge denne bestemmelse »sættes bestemmelserne i de i § 4 nævnte traktater m.v. i kraft i Danmark i det omfang, de efter fællesskabsretten er umiddelbart anvendelige i Danmark.« De pågældende

traktatbestemmelser er derved blevet en del af dansk lov på samme måde som de ved Danmarks tilslutning til traktaten allerede udstedte retsfor skrifter, jf. den nævnte lovs § 3, stk. 2 og 1972-redegørelsen, side 108.

De eksempler, der er nævnt i det foregående, vedrører overladelse af lovgivende myndighed. For så vidt angår spørgsmålet om overladelse af dømmende myndighed har det i den senere tid været drøftet, om EF-Domstolens kompetence efter EF-Traktatens artikel 177 vedrørende den præjudicielle forelæggelsesordning kan anses for omfattet af grundlovens § 20, jf. senest Hjalte Rasmussen, Juristen 1997, side 293 ff.

Spørgsmålet er hos Max Sørensen, Juristen 1963, side 57 ff. (særligt side 68), og i Østre Landsrets dom i Maastricht-sagen, side 13, besvaret benægtende. En lignende retsopfattelse er lagt til grund i forbindelse med Folketingets behandling af lovforslag L 179 af 27. februar 1997 om gennemførelse af Europolkonventionen, der blev vedtaget som lov nr. 415 af 10. juni 1997. I pkt. 3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget er det således antaget, at den næsten tilsvarende præjudicielle forelæggelsesordning efter denne konvention ikke kan anses for omfattet af grundlovens § 20.

d) Særligt om ordninger, der gør det muligt for mellemfolkelige myndigheder at indgå traktater m.v.

Som anført ovenfor kan den suverænitetsafgivelse, som grundlovens § 20 vedrører, ikke alene bestå i, at det overlades til en mellemfolkelig myndighed at udstede retsakter med umiddelbar virkning i Danmark. Der kan også være tale om, at der overlades beføjelser, som ved grundloven er henlagt til regeringen som prærogativer. F.eks. kan der være tale om, at det overlades til mellemfolkelige myndigheder med bindende virkning for Danmark at indgå traktater med tredjelande m.v., jf. Alf Ross, a.st., side 408, Max Sørensen, a.st., side 310, Henrik Zahle, a.st., side 322, og Østre Landsrets dom i Maastricht-sagen, side 11.

Overlades det til en mellemfolkelig myndighed som folkeretssubjekt at indgå overenskomster med tredjelande m.v., vil der ikke være tale om en § 20-situation, hvis de pågældende overenskomster alene er folkeretligt forpligtende for den mellemfolkelige myndighed selv. Skal overenskomsterne imidlertid tillige være folkeretligt